

spraakwater

frank siera

1

de stilte
die langzaam
tergend langzaam
tussen je schouderbladen rolt
langs de onderkant van je rug
zo je naad in
de stilte die in je vingers kruipt
zoals je iets in je vingers kan hebben
de stilte die je tong inslikt
maar je smaak verfijnt
scherper
gevoeliger
volmaakt
de stilte in je lijf

ik ben beter in stil zijn dan in zwijgen
ik neem geen blad voor de mond
praat liever met loslippigen
dan met stille wateren
ik ben niet bang voor stiltes
ik ben bang voor het zwijgen
voor dat wat niet gezegd wordt

zwijgen kan enkel duiden
op een onzuiver geweten
als iets verborgen wordt gehouden
is het niet voor daglicht bestemd
en iets dat niet voor daglicht is bestemd
kan nooit gezond zijn
kan enkel broeien
sluimeren
ritselen

2

wat doe je

als plots heel de wereld in rep en roer is

om jou

nee

vooral

wat heb je gedaan

als plots heel de wereld in rep en roer is

om jou

3

het geluid van een frisse voorjaarswind
een suizend geluid
snijdend
 de zomer maakt zich op voor zijn terugkeer
de zon
 maanden geleden
 met de noorderzon vertrokken
probeert nu
voorzichtig
weer voet aan de grond te krijgen
een grootse comeback
is de zon niet gegund dit jaar
 een kil voorjaar
 weinig veelbelovend
 is neergedaald op het kustplaatsje sheerness
sheerness ligt in de noordwestelijke hoek
van het eiland sheppey
dat op haar beurt weer ligt
in de zuidoostelijke hoek
van groot-britannië
het eiland is met een spoorlijn en een snelweg
verbonden met het vasteland van groot-britannië
dat op haar beurt ook weer een eiland is

letterlijk vertaald betekent sheerness
klinkklareheid
sheerness is een klinkklare plaats
't heeft welgeteld 11.914 inwoners
een strand
en midden in het centrum
een grote ouderwetse klok
 een klok die klinkklaar de tijd wegtikt
 in klinkklaar sheerness
dat de stranden leeg zijn
de kinderen niet gillend het water in rennen
en de straten niet vol staan met auto's
van strandgangers
 wil niet zeggen
 dat met de zon ook het tumult is vertrokken
wil niet zeggen dat de rust is neergedaald
over klinkklaar sheerness
nog steeds
 klateren de golven van de zee
 eb en vloed houden de wacht
 onvermoeibaar
klapperen de deuren van de huizen
de bewoners komen en gaan
niet minder dan anders
 klakken de hakken over straat

even puntig en klakkeloos
als altijd
vliegen telefoongesprekken
en andere digitale babbels
door de lucht
kantoorklerken spreken klinkklare taal
tegen hun bazen
bazen spreken klinkklare taal
tegen hun vrouwen
vrouwen spreken klinkklare taal
tegen hun vriendinnen
die op hun beurt weer keuvelen
wauwelen
lullepotten en klessebessen
met de kantoorklerken
zo is de grijze lucht
boven klinkklaar sheerness
altijd vergeven van woorden
zinnen
teksten
verhalen
gebeurtenissen
herinneringen
verzinsels
fantasieën

zo ook op deze weinig veelbelovende donderdag 7 april
op het strand van klinkklaar sheerness
het lege strand
net voorbij de waterlijn
een voetstap
eerder een plas
een kleine plas
zeewater
daar met veel inspanning geplant
door een voet
een rechtervoet
om precies te zijn
een natte rechtervoet
gevolgd door de linker
die een halve meter verderop
op datzelfde strand
ook een voetstap plaatst
als de rechtervoet zich weer optilt
en zich verderop
opnieuw
in het zand nestelt
verdwijnt de eerste voetstap
als sneeuw voor de zon
of als water in het zand
vanuit de zee

stappen twee klotsende zwarte schoenen
die bij iedere stap een spoor achterlaten
een spoor dat net zo snel weer verdwijnt
een spoor dat van het zand van het strand
overgaat naar het asfalt van de boulevard
en van het asfalt van de boulevard
naar de tegels van de sidewalk
die doorgaans
zo makkelijk over zich heen laat lopen

4

ik denk dat het in de liefde zit
het is begonnen met een hunkering
het begon met een man
die hunkerde
hij hunkerde naar
contact
echt contact
zoals je dat maar met één persoon kunt hebben
hij hunkerde naar lijfelijkheid
naar tongzoenen en handjes vast
dagen samen doorbrengen
zonder iedere keer opnieuw
het ijs te hoeven breken
nachten samen doorbrengen
zonder iedere keer opnieuw
elkaar te hoeven aftasten
zijn wens werd vervuld
want daar was dat moment
dat moment
dat onze hoofdpersoon zijn prinses ontmoette
dat moment dat we elkaar zien
een mooie dag in mei
jij gestoken in een blauwe jurk

ik gestoken in weet ik niet eens meer
onze blikken die mekaar kruisen
de ogen die ons samenbrengen

5

maar daar
op de sidewalk van klinkklaar sheerness
die doorgaans
zo makkelijk over zich heen laat lopen
stapt een lange man
gestoken in een zwart pak
compleet met stropdas en nette herenschoenen
klotsende zwarte schoenen
een duur pak
druipend van het water
met moeizame stappen
ook hier gevolgd door zijn eigen spoor
een hert in een bos
maar dit hert bevindt zich in sheerness
en stapt met grote hertenogen door de straten
de straten waar het tumult aan hem voorbij gaat
en hij aan het tumult
van beide kanten lijkt er van aandacht
geen sprake
totdat
de man besluit
stil te staan
de armen naast het lijf

de hertenogen groot en observerend
de voeten stevig naast elkaar
 het pak dat
 zo nu en dan
 nog een stiekeme druppel laat vallen
en op dat moment
 staat iedereen stil
de voorbijgangers draaien om
een auto stopt
 de tijd
even op pauze gezet
 de grote ouderwetse klok
 in het centrum van de stad
even op pauze gezet
 en sheerness wordt vacuüm gezogen
de stad ligt plat
voor even staat de man midden in het centrum
is de man het centrum
een gat
dat alles en iedereen naar zich toe zuigt
 de verhalen van de kantoorklerken
 weggezogen in dat vacuüm
de fantasieën van de vrouwen
weggezogen in dat vacuüm
 de problemen van de bazen

weggezogen in dat vacuüm
de lucht boven sheerness valt stil
een enkele meeuw
klappert nog met haar vleugels
krijst verbaasd naar haar medemeeuwen
maar voelt zich al gauw niet op haar plek
en vliegt weg
verongelijkt

het geluid van een vacuüm
een geluid dat lijkt te suizen
een geluid dat snijdt
geen geluid
stil

centraal in dat vacuüm
los van al het loslippig gelul
enkel de hamvraag
wie is deze man
wie is deze man
en wat doet hij hier
welke geheimen verzwijgt hij
wat heeft hij uitgespookt
waar komt hij vandaan
wat is hij van plan

6

er is iets met deze man

ik denk dat hij iets achterhoudt

wat

ik denk dat hij wraak wil nemen

op wie

hij is waarschijnlijk bedrogen

door wie

zijn hele wereldbeeld is in duigen gevallen

door

zijn kinderen

zou hij kinderen hebben

ja zijn kinderen

oké dan heeft hij kinderen

hij heeft kinderen

ja hij heeft kinderen

twee zoons

een tweeling

7

en dan

kantoorclerk

toby

ziet de man

grijpt zijn telefoon

toetst enkele cijfers in

brengt de telefoon naar zijn oor

en wacht

een rinkel

nog een rinkel

nog een rinkel

politiecentrale sheerness

met bill

waarmee kan ik u van dienst zijn

ja

ja ja

hmhm

oké

zal ik doen

dankuwel

een motor begint te ronken

een zwaailicht en een sirene

een politiewagen arriveert

deur open

de man in de auto

deur dicht

opnieuw die ronkende motor

de stad begint weer te bewegen

8

niemand kent hem lijkt het
niemand wil hem kennen
zou hij veel vrienden hebben
is hij een mensenmens
een mensenmens
het woord alleen al
heeft hij veel familie
stel dat hij geen kinderen heeft
hij komt vast uit een grote familie
hij heeft geen kinderen
maar hij komt zelf uit een groot gezin
waar is dat gezin nu dan
ik denk dat hij de jongste is van vijf kinderen
drie zoons
twee dochters
hij is een moederskindje
zijn broers en zussen
hebben meer met hun vader
hij heeft vooral een band met zijn moeder

9

achter in de auto de man
zijn hertenogen zo mogelijk nog groter
zijn pak niet minder nat
zijn lippen nog stijver op elkaar geklemd
de man zegt niets
politieagent bill
vuurt tientallen vragen op hem af
wie bent u meneer
waar komt u vandaan meneer
weet u waar u bent meneer
wat doet u hier in sheerness
hoe komt uw pak zo nat meneer
heeft u gezwommen
de man zegt niets
een identiteitsbewijs heeft hij niet op zak
en het ziet er niet naar uit
dat zijn naam op het puntje van zijn tong ligt
een oost-europese tolk wordt ingezet
een oezbeekse tolk
een arabische tolk
een azerbeidjaanse tolk
wie bent u meneer
efendim siz kimsiniz

waar komt u vandaan meneer
 efendim siz haradan var
weet u waar u bent meneer
 efendim siz harada bilirsiniz
wat doet u hier in sheerness
 siz sheerness burada ne edirik
hoe komt uw pak zo nat meneer
 efendim sizin paltar bele nem var
heeft u gezwommen
 yüzebiliyor
de man zegt nog altijd niets
 hij zegt helemaal niets
nee hij zegt helemaal niets
 wat zegt hij dan
niets
 hij zegt helemaal niets
dat zeg ik toch
 dat is
 opmerkelijk
dat vindt burgemeester bernard ook
 vermoedelijk lijdt deze man aan
 geheugenverlies
 wij in sheerness kunnen hem
 de juiste omstandigheden bieden
 de juiste verzorging

het juiste klimaat
zodat hij volledig opgelapt
en blakend van gezondheid
weer de wereld in kan

agent bill denkt er het zijne van

deze man is gewoon doofstom

meester frederick is het daar niet mee eens

volgens mij is deze arme man analfabeet
niemand heeft hem ooit leren lezen
of schrijven

zuster jenny heeft vooral medelijden

hij is getraumatiseerd

hij moet geholpen worden

björn de slager heeft de oplossing

die man was gewoon een keer heel eenzaam
is toen tegen zichzelf gaan praten
en wacht nu nog steeds op antwoord
anders nog iets mevrouw

10

wie is die man
waarom praat hij niet
 waarom kijkt hij
 observeert hij
 neemt hij alles en iedereen waar
zonder zijn mening te geven
 zonder te zeggen wat hij denkt
want denken doet hij
dat lijkt me onvermijdelijk
 achter die grote hertenogen
 gaan grote gedachten schuil
 een wildgroei aan ideeën
meningen
 plannen
inzichten
 maar hij houdt het allemaal binnen
 hij slikt het terug in
zoals je kots terug inslikt
 en kots terug inslikken is nooit goed
 kots moet eruit
 waarom praat hij niet
hij heeft wel geleerd te spreken
maar dat is juist het probleem

hij heeft teveel geleerd

grammatica

spellingsvormen

naamvallen

zinsdelen

vervoegingen

synoniemen

hij kon het niet aan

het is hem gaan duizelen

hij paste wat hij leerde op alles toe

en was bij iedere zin bang

dat hij een regel overtrad

hij werd zich te bewust

van de dingen die hij zei

hij begon te struikelen

over zijn eigen woorden

en kon niets meer zeggen

zonder bang te zijn fouten te maken

de simpelste uitdrukkingen trok hij in twijfel

doodleuk

doodleuk

wat is doodleuk nu weer voor een woord

welke idioot heeft in godsnaam bedacht

dat we 't woord dood zetten

voor iets dat leuk is

hij kon 't allemaal zijn bek niet meer uitkrijgen
en besloot zijn bek dan maar te houden
en af en toe
alleen nog maar te brommen
brommen doet hij ook niet
hij bromt niet
hij bromt niet nee
bromt hij niet eens
nee hij bromt niet
maar iedereen bromt
deze man bromt niet
dan is hij zijn stem kwijt
dat kan niet anders
hij kan niet meer praten
omdat hij geen stem heeft
iedereen heeft een stem
de stem van deze man is op
zijn stemband is als een filmrol
die draaide en speelde en draaide en speelde
en plots was de film uit
the end

volgens mij praat hij niet meer
omdat hij niet durft te praten
hij durft niet te praten
nee
hij is bedrogen
niet door iemand
door de woorden
de woorden hebben hem bedrogen
hij gaf woorden teveel belang
teveel vertrouwen
ze bleken te liegen
keihard te liegen
de waarheid te verdraaien
en dan is verdraaien nog zachtjes uitgedrukt
de waarheid bij de kop te grijpen
en die genadeloos
tegen de muur
kapot te slaan
hij was een welbespraakte jongeman
een getalenteerde student
zette de taal gemakkelijk naar zijn hand
een sterke spreker
die je niet zomaar omver kon lullen

hoe ouder hij werd

hoe meer waarde

hij aan woorden begon te hechten

hij begon hun kracht in te zien

ze werden wapens in de strijd

bezegelingen van afspraken en beloftes

bezegelingen van bezegelingen

een simpel tweeletterig woord

bezegelde de liefde

ja

ja

en wat bracht die bezegeling tot leven

een tweeling

twee zoons

12

dat moment dat ik jou zie
dat moment dat jij mij ziet
die mooie dag in mei
onze blikken die mekaar kruisen
de ogen die ons samenbrengen
dat moment startte een heel nieuw leven
een liefdesleven
van zuiver genot
precies dat echte contact
de lijfelijkheid
waar hij naar hunkerde
volmaakt
als het volmaakte gladde water
zonder kreukels
zonder rimpels
zonder ruzie
 behalve dan
die ene keer
 die ene keer dat hij later thuis kwam
ja behalve die ene keer
 en die andere keer
 dat hij zomaar wegliep
 midden in haar verhaal

ja ook behalve die keer ja
en die andere keer
weet je wel
die keer dat hij
dat moment
dat ze elkaar voor het eerst zagen
die mooie dag in mei
werd nu langzaam bedolven
onder dikke lagen ruzie
dikke lagen zinloos gezanik
vragen
zorgen
kreten en verwijten
na elke leugen volgde een smoesje
na elk smoesje de twijfel
na de twijfel het geruzie
het schelden en vloeken
het smijten met woorden
en pas nadat ze kapot gesmeten waren
ontdekten ze
welke woorden dat waren geweest
dan kwamen de excuses
eerst de schoorvoetende sorry's
dan de oprechte hetspijtmes
en daarna de passionele ikwiljenietkwijtjes

en dan pas
dan pas konden ze over tot de liefde
het gesprek waarin geen woorden nodig waren
dat waarbij ze in elkaar opgingen
letterlijk
vormelijk
lijfelijk
de magie
maar ja
de volgende dag werd weer volgepraat
en volgekibbeld
eerst deed hij mee
reageerde
beet van zich af
de discussie niet uit de weg
dan
opeens
dacht hij terug aan die dag
die mooie dag in mei
die dag dat één simpele blik genoeg was
volstond
en hij besloot te staken

13

onze man bevindt zich inmiddels
in het ziekenhuis van klinkklaar sheerness
waar zuster jenny
een zorgzaam oogje in het zeil houdt
 een zorgzaam oortje
 in de hoop de man iets te horen zeggen
zuster jenny blijft keer op keer
 dag na dag
eindeloos volhardend
pen en papier onder zijn neus schuiven
 net zo eindeloos volhardend
 blijft de man keer op keer
dag na dag
 niet schrijven
tot
die ene dag
 maandag wasdag
zuster jenny let niet op de man
ze verschoont zijn beddegoed
maar
hoort dan
in de stille ruis van het ziekenhuis
de kras van een potloodpunt

hij zet de punt van het potlood op 't papier
en een voorzichtige lijn ontstaat
hij tilt de punt weer op
en brengt 'm weer terug naar 't papier
op een andere plek

zuster jenny haalt de dokter erbij

kijk dan

hij schrijft

't is geen schrijven wat hij doet

wat is het dan wel

rekenen

nee

puzzelen

nee

wat is het dan wel

het is tekenen

de man tekent

wat tekent hij

een huis

een villa

een flatgebouw

een wolkenkrabber

o nee

het is

een piano

slordig

uit verhouding

maar onmiskenbaar een piano

hij is een moederskindje

zijn broers en zussen

hebben meer met hun vader

hij heeft vooral een band met zijn moeder

al vanaf de geboorte

de jongste telg

hij was een ongelukje

hij was niet gepland

eigenlijk één teveel

vier was genoeg

zijn moeder vond dat juist bijzonder

van de andere kinderen

hadden ze hoge verwachtingen

van de andere kinderen

hadden we hoge verwachtingen

ze konden niet anders dan tegenvallen

hij kan ons enkel verrassen

hij is mijn kleine toevalstreffer

lachen krijsen smakken huilen brabbelen

ze genoot van alles

hij genoot op zijn beurt

van de aandacht die hij van haar kreeg

ze zorgde dat hij niet ondersneeuwde

in de kakofonie
van vier oudere broers en zussen
dat ook hij zijn zegje kon doen
om zo nu en dan te kunnen ontsnappen
aan die kakofonie
gingen ze toen hij ouder werd
regelmatig samen zeilen
op een piepklein zeilbootje
heldhaftig de zee op
meestal rustig dobberen
windstil en geen geluid
zeldzame gesprekken
 want als ze veel hadden gepraat
 wat hadden ze dan gezegd
 wat een wind he jongen
ja dat maken we niet vaak mee
 nee
 het waait wel vaker
 maar zo hard als nu
nee zo hard als nu dat zie je maar zelden
 ja zelden
precies
dus werd er weinig gezegd
hij hoefde op zee niet door te praten
 te overtroeven

zijn plekje te veroveren

zichzelf bestaansrecht te verlenen

ik praat dus ik ben

15

slordig

uit verhouding

maar onmiskenbaar een piano

opnieuw tumult

een piano een piano

het is een piano

hij wil een piano

we moeten een piano hebben

waar vinden we een piano

alsof de man na het tekenen

opeens haast zou hebben

en elk moment zou kunnen besluiten

te vluchten

wordt er wanhopig naar een piano gezocht

huizen worden langsgegaan

de pianowinkel aan seaside avenue

wordt bezocht

pianoleraar edward van de muziekschool

wordt gebeld

straten haastig doorgelopen

buurten

wijken

is er dan in heel klinkklaar sheerness

niet één piano te vinden
enkel vanwege
een simpel klein tekeningetje
wordt in sheerness
nu stad en land afgezocht naar een piano
er wordt een piano gevonden
hoera
de piano moet nog naar de man toe
dus
er wordt een bestelbus geregeld
de piano moet nog in de bus
dus
vier sterke mannen worden bereid gevonden
jack van short street
mike van hope street
roy van high street
en dylan van shearwater court
jack mike roy en dylan
jack mike roy en dylan
hijzen de piano de bestelbus in
de bestelbus rijdt de stad in
jack mike roy en dylan
hijzen de piano de bestelbus weer uit
en leveren de piano af
op het politiebureau

opnieuw paniek

agent bill kaffert de vier sterke mannen uit

dat ding is niet voor ons op 't bureau

dat ding is voor die man in 't ziekenhuis

stelletje idioten

als een stel idioten

hijzen jack mike roy en dylan

de piano opnieuw in de bus

en de piano wordt verplaatst

van politiebureau naar ziekenhuis

de piano wordt voor zijn neus gezet

even lijkt de man niet te reageren

maar dan toch

eindelijk

binnen enkele seconden

zit de man boven de toetsen

achter zich een heel arsenaal aan mensen

zuster jenny

kantoorclerk toby

agent bill

de dokter

jack mike roy en dylan

kijken stil en gespannen toe

alsof de man gekomen is

om de wereld te redden

en nu op het punt staat
dat met één druk op de knop te doen
hij brengt zijn vingers naar de piano
legt ze op de witte toetsen
de adem van de toeschouwers
of eerder toehoorders
stokt
de adem stokt en het vacuüm keert terug
nog voordat de man een toets heeft ingedrukt
valt heel sheerness stil
opnieuw wordt de aandacht
van iedereen in de stad
en zelfs daarbuiten
naar de zwijgende man gezogen
alle ogen
richten zich op zijn vingers
die dan plots
beginnen te spelen
piano spelen
alsof ze nooit anders hebben gedaan
de vingers
zwieren
onnavolgbaar
heen en weer
de lippen

stijf gesloten
de hertenogen
groot
en de pianoklanken vullen de stilte
het vacuüm breidt zich uit buiten sheerness
buiten de landsgrenzen
het oog van de storm
de windstilte
die alle stormkrachten bij elkaar houdt
barst uit zijn voegen
steekt zelfs de oceanen over
en groeit uit tot een internationale obsessie
al gauw staan kranten
over de hele wereld
er bol van
wie is die man
bedrieger of gestoorde
pianoman kan altijd een mysterie blijven
pandemie van de angst
pianoman
blijft grote onbekende in moderne wereld
menselijk wrakhout in sheerness
het mysterie van de stille pianist
waarom zwijgt hij
wat doet hij in sheerness

hoe komt hij aan dat natte pak

16

de welbespraakte jongeman

kreeg kinderen

een tweeling

twee zoons

de man gebruikte woorden als troost

zalfjes

pleisters

op de kindwondjes

voor de kindtranen

van de tweeling

het maakt allemaal niet uit

het enige dat telt is dat jij gelukkig bent

wat mensen ook tegen je zeggen

trek je er niets van aan

woorden doen geen pijn

als je mensen om je heen hebt die van je houden

en je liefhebben

dan komt alles goed

als je iets echt heel graag wilt

en je doet er hard je best voor

dan zul je dat bereiken

je hoeft het niet meteen te kunnen

ik wil dat je het in ieder geval probeert

het gaat niet om het winnen
het gaat om het meedoen
zijn woorden werden wondermiddelen
eenvoudig
en altijd effectief
ze slikten het als zoete koek
maar de tweeling werd volwassen
leerde
dat de wereld niet enkel om hen draaide
dat proberen niet genoeg is
dat meedoen niet genoeg is
dat het wel degelijk om het winnen gaat
dat ook als er mensen van je houden
niet altijd alles goed komt
de luchtbel knapte
de luchtbel die de man zelf had opgeblazen
met zijn mooie woorden
knalde keihard kapot
diep gekrenkt
gedesillusioneerd
ziedend van woede
keerden ze zich tegen hun vader
uit op wraak
ze bedachten een plan

om hem net zo genadeloos
met zijn kop tegen die muur te smijten

de man dacht dus terug aan die mooie dag in mei
die dag dat één simpele blik genoeg was
volstond

maar besloot te staken
hij besloot te staken
niet langer mee te gaan
in haar woordenstroom

voor hun eigen bestwil

hij probeerde te filteren
probeerde uit de duizenden woorden
die ze per dag gebruikte
de echte parels te filteren
soms bittere parels
of ruwe diamanten

maar altijd

de kern van wat ze probeerde te verwoorden

omgekeerd deed hij hetzelfde

de dagelijkse babbeltjes sloeg hij over

zinloze tussenwoordjes en voegwoordjes ontweek hij

die maakten hun contact alleen maar troebel

hij probeerde hun relatie terug te brengen

tot alleen dat ene woord

waar echt behoefte aan was

als je elke week naar de efteling gaat
is ook dat na verloop van tijd niet leuk meer
zo werd hij een man van weinig woorden
bij elk woord voelt het
alsof ik haar een cadeau geef
een kostbaar juweel
het heeft even geduurd
voordat mijn ideaal ook op haar oversloeg
maar ze lijkt mijn keuze nu te waarderen
ook zij beperkt zich enkel
tot wat nodig is
 dagenlang zei ze niets
de liefde is
intenser
concreter
aanraakbaar bijna

hij en zijn moeder
maakten nog regelmatig samen zeiltripjes
om de veiligheid op te zoeken
zelfs nadat de jongen was opgegroeid
een volwassen man
zijn eigen leven
maar de wereld riep
riep hard
de man kreeg een baan
een tijdrovende baan
ik geef les aan kinderen
ik leer ze lezen en schrijven
en zorg dat ze niet ondersneeuwen
in de kakofonie van een grote klas
het werd steeds moeilijker de tijd te vinden
soms nog vrije weekenden
of schoolvakanties
maar ook die werden vol gepland
de zeilboot bleef langer en langer ongebruikt
werd langzaam groen
vies groen
de tijd passeerde de man in sneltreinvaart
slaap stop

sta eet loop stop

zit werk praat stop

zit werk praat stop

eet stop

slaap stop

ik ben beter in stil zijn dan in zwijgen
björn de slager

ik neem geen blad voor de mond
praat liever met loslippigen
dan met stille wateren

ik ben niet bang voor stiltes

ik ben bang voor het zwijgen

voor dat wat niet gezegd wordt

zwijgen kan enkel duiden

op een onzuiver geweten

als iets verborgen wordt gehouden

is het niet voor daglicht bestemd

en iets dat niet voor daglicht is bestemd

kan nooit gezond zijn

kan enkel broeien

sluimeren

ritselen

de tweeling bedacht een plan
om hem net zo genadeloos
met zijn kop tegen die muur te smijten
ze schreven hun vader brieven
anonieme brieven
geen liefdesbrieven
woorden van troost
zalfjes
pleisters
wijze woorden
een orakel per post
ze begonnen onschuldig
voorspelbare tegeltjeswijsheden
maar kwamen altijd
op precies het juiste moment
als hij ze het hardst nodig had
geen woorden maar daden
praatjes vullen geen gaatjes
wees een man van je woord
niet opzienbarend
maar de timing
de anonimiteit

de magie van die simpele woorden
op een stukje papier
troffen hun doel
als een horoscoop
maar dan minder algemeen
woorden die zonder twijfel over hem gingen
zo persoonlijk en zo raak
dat hij steeds opnieuw zijn geluk terugvond
hij wachtte op die briefjes
smachtte naar die briefjes
begon te leven naar het advies
een richtlijn
een houvast

terug in sheerness
stromen de reacties binnen
van over de hele wereld
een poolse pantomimespeler
werkzaam in italië
verklaart
hij is een franse straatmuzikant
stéphane masson
maar stéphane masson
blijkt zich niet in sheerness te bevinden
maar in frankrijk
op straat
naturellement
parce que je suis au travail
donc pourquoi le trouble
de italiaanse televisie
komt met het verlossende antwoord
hij is een zwijgende concertpianist
è pianista fantastico
op onder andere maggio musicale fiorentino
l'evento grande musica a firenze
nee hij is een nederlander
marcel uit krommenie

onze marcel is al weken vermist
maar onze marcel
meldt zich spontaan op een politiebureau
in amsterdam
de bbc
verlost de wereld eindelijk uit haar lijden
het is een tsjechische drummer
van een bekende tsjechische rockband
zijn bandleden hebben hem herkend
dat is tomas
tomas strnad
de drummer van ropotamo
onze band
een tsjechische tolk is al onderweg
maar dan
de daadwerkelijke drummer op televisie
ik praat
ik speel geen piano
ik bevind me gewoon in praag
een deense vrouw herkent haar eigen man
mijn man is een paar maanden geleden
vertrokken
hij ging zijn zieke moeder
een bezoekje brengen
maar hij is nooit meer teruggekeerd

de pianoman

eindeloos herkend

mateloos bekend

blijft zwijgen

de vader

begon zoveel waarde aan de briefjes te hechten
dat hij zich niet meer afvroeg van wie hij ze kreeg

het ging erom dat hij ze kreeg

de woorden werden steeds minder algemeen

de tegeltjeswijsheden werden mededelingen

wantrouw je trouwe vrouw

ze klaagt en zeikt over je

en praat met andere mannen

achter je rug om

je beste vriend

heeft mooie vriendenpraatjes

maar hij roddelt en stookt

om iedereen te vriend te houden

en de broodjes van de bakker

zijn heus niet zo vers als hij beweert

zijn vrienden bleken

minder vriendschappelijk dan hij dacht

dus nam hij afstand van ze

geloof me

je zult gelukkig worden

hij volgde alle adviezen op

ik ben ze dankbaar

de brieven houden me op het rechte pad
ik heb ze nodig
een verslaving
maar een onschuldige verslaving
levensbehoefte nummer één
de bevrediging van de woorden werd heftiger
maar ook steeds korter
zonder brief werd hij onrustig
er viel niet met hem te praten
hij sloot zich van iedereen af
een afgezonderde eenling

dagenlang zei ze niets
de liefde is
intensier
concreter
aanraakbaar bijna
het bewijs dat al die woorden overbodig waren
hij genoot van de stilte
het leek alsof ze waren samengesmolten
 het samensmelten
 werd alleen door hem ervaren
 zij ervoer vooral de stilte
 het gebrek aan contact
iets vertellen deed hij niet meer
 zij moest maar voelen wanneer hij
boos was
 en op wie
en waarom
hij genoot nog steeds
 wanneer hij wegging
en waarheen
 naar wie
waarom
hij genoot nog altijd van de stilte

zij vroeg zich af bij wie hij was
bij wie hij zijn heil zocht
hij genoot van een onschuldige avondwandeling
zij was in paniek
hij genoot buiten van de stilte
ze wist niet wat ze fout deed
wat hij bij die ander zocht
hij zocht tijdens zijn wandeling
naar dat ene woord
dat belangrijk genoeg was
om haar cadeau te doen
zij werd gek van zijn zwijgzaamheid
zelfs een normale vraag was teveel
een romantisch bedoelde vraag als
laten we de liefde bedrijven
werd een bevel

liefde

zit werk praat stop
zit werk kijk praat
sta loop praat werk stop

dag in dag uit

ben ik bezig te zorgen

dat de kinderen in de klas

niet ondersneeuwen

zoals mijn moeder dat dag in dag uit

bij mij heeft gedaan

zit kijk werk sta loop praat
werk praat stop

een rinkel

nog een rinkel

en nog een rinkel

hallo

ja

ja

ja

ja

oké

bedankt

denk ik

de tijd die hem daarvoor
in sneltreinvaart passeerde
maakte een noodstop
stond stil

keek hem even uitdagend aan
en raasde daarna sneller voort
dan die ooit had gedaan

de kakofonie stortte zich over hem uit
harder dan hij had kunnen vermoeden
hij liet het gebeuren
hij liet de stortvloed over zich heen komen
de mooie woorden

het geklets
het geratel
van zijn broers en zussen
die zich

net als hij
in nette kleding hadden gehesen
als er iemand doodgaat
zijn er mensen die huilen
zijn er mensen die zich afsluiten
zijn er mensen die het niet kunnen bevatten
en

zijn er broers en zussen

die de dood van hun moeder verwerken
door te lullen
onophoudelijk te lullen

25

angstig

achterdochtig

afhankelijk van envelopjes

het dieptepunt

al maanden niemand gesproken

al weken geen verlossend briefje ontvangen

holle ogen en droge lippen

huidschilfers en uitslag

wezenloos en onbereikbaar

toen was daar plots

's ochtends vroeg

een envelop

eindelijk

de verlossing

de bevrijding

een brief

met trillende handen

scheur ik de envelop open

vouw de brief uit

en lees de woorden

mooi bloemstuk he

ja zeker mooi bloemstuk

van wie is het

geen idee

maar wel mooi he

ja prachtig

wat zijn het voor bloemen

dit zijn dahlia's

oh zijn dit dahlia's

ja dit zijn dahlia's

zijn dit nu dahlia's

jazeker

mooi he

ja prachtige dahlia's

blij dat we geen cake hebben

nee dat is zo typisch

cake op een begrafenis

dat bedoel ik

nee die gebakjes zijn veel beter

precies

vind je het niet te feestelijk

wat te feestelijk

die gebakjes

gebakjes op een begrafenis

nee

vind jij het te feestelijk

nee

ik weet niet

nee

prima zo

denk ik

ja dat denk ik ook

gelukkig

ja

ja

precies

daarom

inderdaad

terwijl hij zijn woorden zorgvuldig afwoog
als goudklompjes in de rivier

was zij leeg

de rivier was drooggelegd

haar woorden waren op

hij genoot nog steeds van de stilte

maar

zag plots in

dat zij helemaal niet genoot

zij was hem vergeten

ze kwam het bed nauwelijks nog uit

slenterde doelloos door het huis

leek nergens meer iets van te vinden

of te denken

nu pas werd het hem duidelijk

dat ze niet dezelfde stilte deelden

het praten diende geen doel
het was meer de bezigheid zelf
die als houvast diende
 het gesprek als ontsnapping
 aan het zwarte gat
hij hoorde het aan
 maar hoorde niets
 het drong niet tot hem door
alsof de dijk was gebroken
stortte het kabaal
waar zijn moeder hem
altijd voor had geprobeerd te beschermen
zich nu oorverdovend over hem uit

lieve papa
geen zorgen
alles komt goed
met mensen om je heen die je liefhebben
zal alles goed komen
het enige dat telt is dat je gelukkig bent
als je iets wilt
echt heel graag wilt
en daar hard je best voor doet
dan zul je dat bereiken
gelukkig worden
dat wil je toch
het gaat er niet om dat het je lukt
het gaat erom dat je het probeert
blijft proberen
en blijft proberen

30

en plots

beseft ik

dat wij het zwijgen gewoon zijn geworden

het niets zeggen

de stilte

die zichzelf nooit stilte had mogen noemen

dat het contact als een grote lege ruimte

tussen ons in ligt

dit is niet het gouden zwijgen

van aan een half woord genoeg

dit is het zwijgen van zout in de wonden

het zwijgen dat ondanks zichzelf schreeuwt

brult

spuugt

hijgt

raaskalt

maar zich niet verstaanbaar weet te maken

dit is het zwijgen dat onder je nagels kruipt

het zwijgen dat onder je huid gaat zitten

en wroet bloedt pijn doet

het zwijgen dat de strijd met de stilte aangaat

alsof er op een rewindknop werd gedrukt
schoot alles wat hij ooit gezegd had
terug in zijn longen
in één teug

een adembenemende adem

alsof zijn hele lichaam binnen een seconde vacuüm werd
gezogen

na twee happen van zijn begrafenisgebak
en nog één blik op de dahlia's
de mooie dahlia's
 nee na nog één blik op haar
 kruisende blikken
 maar geen ogen die hen samenbrachten
nee na nog één blik op de laatste brief
 stapte hij
 gestoken in zijn pak
compleet met stropdas
en nette herenschoenen
een duur pak
 kopje onder

in klinkklaar sheerness gaan de dagen voorbij
zonder dat er enige verandering in de zaak komt
met elk woord dat er niet gezegd wordt
komt de terugkeer van de zomer
een stapje dichterbij
zo weinig veelbelovend als het voorjaar leek
zo lijkt de zon nu toch
al zijn moed verzameld te hebben
en zich van zijn beste kant te laten zien
de warmte verandert klinkklaar sheerness
in een toeristische kustplaats
de stranden stromen vol
de kinderen rennen gillend het water in
de straten staan vol met auto's
van strandgangers
de lucht boven sheerness
is niet langer grijs
niet langer leeg
de lucht boven klinkklaar sheerness
is weer vergeven van woorden
fantasieën
het vacuüm
dat sheerness

en de rest van de wereld
maandenlang beheerst heeft
lost langzaam op

ongemerkt

langzaam

vergeet men de man

van wie men nog altijd niet weet

wie hij is

zuster jenny verschoont andere bedden

agent bill neemt de telefoon weer op

jack mike roy en dylan zijn weer gewoon

jack mike roy en dylan

vier sterke mannen uit sheerness

wie vraagt zich nog af

waarom onze pianoman zwijgt

hij zwijgt nog steeds

kopje onder
hij is kopje onder gegaan
om de rustgevende ruis te ervaren
zoals je die enkel onder water kunt ervaren
de kalmerende stilte
van kabbelende golfjes
van zachte stromingen
van stijgende luchtbubbels
stijgende bubbels
waarvan enkel de echt noodzakelijke
het wateroppervlak bereiken
en met een lichte plop de lucht verrijken
deze stilte wil de man toepassen boven water
hij laat alleen
de echt noodzakelijke woorden opstijgen
de lucht boven sheerness bereiken
om zo met een lichte plop
onze wereld te verrijken

SPRAAKWATER ging bij De Queeste in première
op 9 mei 2012 in CC Hasselt

Spel: Jip van den Dool, Tim David en Oukje den Hollander
Regie: Frank Siera

Met dank aan Adriaan Van Aken, Christophe Aussems en de
Queeste-ploeg

www.dequeeste.be

Frank Siera (Katwijk, 1989) is schrijver en regisseur. Hij studeerde in 2012 af aan de Regie-opleiding van de Toneelacademie Maastricht met het zelfgeschreven SPRAAKWATER. Naast de regie van zijn eigen teksten, regisseert hij ook (nieuw) repertoire of schrijft voor andere regisseurs. In 2013 gaat hij schrijven voor De Kosmonaut.

De Nieuwe Toneelbibliotheek geeft sinds 2009 toneelteksten en vertalingen uit van Vlaamse en Nederlandse hand. De bibliotheek groeit gestaag. De zakboekjes zijn te koop op de website, in boek---winkels, in theaters en uit een boekjesautomaat, maar goedkoper nog via een *abonnement*.

Een abonnement is te bestellen op:

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl